



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

22 10 2020 р.

м. Київ

№ 1296

Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» для другого (магістерського) рівня вищої освіти

На виконання частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року № 584),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, що додається.
2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2020/2021 навчального року.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Вітренка А.

Т. в. о. Міністра

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
22.10.2020 р. № 1296

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 03 «Гуманітарні науки»
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 031 «Релігієзнавство»
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2020**

I. Преамбула

Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 031 Релігієзнавство.

Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 22.10.2020 р. № 1296.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 031 Релігієзнавство Науково-методичної комісії № 3 з гуманітарних наук та богослов'я сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Харьковеценко Євген Анатолійович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка (голова підкомісії);

Марченко Олексій Васильович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та релігієзнавства Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (заступник голови підкомісії);

Борейко Юрій Григорович – доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії та релігієзнавства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (секретар підкомісії);

Головащенко Сергій Іванович – доктор філософських наук, доцент, професор кафедри філософії та релігієзнавства Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Шевцов Сергій Вікторович – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (член підкомісії 2016–2018рр.);

Лагодич Микола Миколайович – кандидат наук із богослов'я, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри культурології, релігієзнавства та теології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (член підкомісії 2016–2018рр.).

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 031 Релігієзнавство Науково-методичної комісії № 3 з гуманітарних наук та богослов'я сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 1 від 04.06.2019р.).

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 17 від 15.06.2017р.).

Фахову експертизу проводили:

Бондаренко Віктор Дмитрович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри богослов'я та релігієзнавства Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Филипович Людмила Олександрівна – доктор філософських наук, професор, завідувач відділу філософії та історії релігії Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України;

Стадник Микола Миколайович – доктор філософських наук, професор, професор кафедри публічної політики та політичної аналітики Національної академії державного управління при Президентові України.

Методичну експертизу проводили:

Добко Тарас Дмитрович – доктор філософії, перший проректор Українського католицького університету, національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+;

Захарченко Вадим Миколайович – доктор технічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Національного університету «Одеська морська академія»;

Калашнікова Світлана Андріївна – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти НАПН України, національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+, голова Національної команди експертів;

Таланова Жаннета Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

Стандарт розглянуто Департаментом у справах релігій та національностей Міністерства культури України та Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто з урахуванням всіх зауважень і пропозицій галузевих державних органів, галузевих об'єднань організацій роботодавців та осіб, які здійснювали фахову і методичну експертизу та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 031 Релігієзнавство Науково-методичної комісії № 3 з гуманітарних наук та богослов'я сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 2 від 10.10.2019р.).

Стандарт погоджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 30.09.2020р. № 17.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	031 Релігієзнавство
Форми навчання	Очна, заочна
Освітня кваліфікація	Магістр релігієзнавства за спеціалізацією (назва спеціалізації за наявності)
Професійна (і) кваліфікація (і)	
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – магістр Спеціальність – Релігієзнавство Спеціалізація – (зазначити назву за наявності)
Опис предметної області	<p><i>Об'єктом вивчення та професійної діяльності магістра релігієзнавства є феномен релігії, його вплив на суспільство, людину та різні сфери життєдіяльності.</i></p> <p><i>Цілі навчання – підготовка фахівців, які мають сучасні знання та практичні навички у галузі релігієзнавства, необхідні для розв'язання складних задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері релігієзнавства.</i></p> <p><i>Теоретичний зміст</i> предметної області становить система базових понять, концепцій, теорії релігієзнавства, релігійні феномени та їх закономірності.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> загальнонаукові і спеціальні методи аналізу релігійних явищ та процесів, методи і методики емпіричного дослідження релігії, інформаційно-комунікативні технології.</p> <p><i>Інструментарій і обладнання:</i> сучасні інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються в гуманітаристиці.</p>
Академічні права випускників	Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
Працевлаштування випускників	Наукова, освітня, аналітична, експертна, консультативна, управлінська, культурно-просвітницька діяльність у сфері релігієзнавства.

III. Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання

Для здобуття освітнього рівня «магістр» можуть вступати особи, що здобули освітній рівень «бакалавр». Для вступників, які здобули ступінь бакалавра за іншою (крім 031 – Релігієзнавство спеціальністю) має проводитися вступне випробування, на якому вступник повинен продемонструвати компетентності і результати навчання, визначені стандартом вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 031 – Релігієзнавство.

IV. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

<p>Обсяг освітньої програми у кредитах ЄКТС</p>	<p>Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90 кредитів ЄКТС.</p> <p>Обсяг освітньо-наукової програми підготовки магістра становить 120 кредитів ЄКТС, з них обсяг дослідницької (наукової) компоненти обов'язково становить не менше 30%.</p> <p>На практику має бути відведено не менше 4 кредитів ЄКТС.</p> <p>Мінімум 35% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення результатів навчання за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти.</p> <p>Заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані за попередньою освітньою програмою підготовки магістра (спеціаліста) за іншою спеціальністю.</p> <p>Максимальний обсяг кредитів ЄКТС, що може бути перезарахований, не має перевищувати 25 % від загального обсягу освітньої програми.</p>
--	--

V. Перелік компетентностей випускника

<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері релігієзнавства.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 3 Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 4 Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК 5 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 6 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так</p>

	<p>і письмово.</p> <p>ЗК 7 Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 8 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 9 Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК 10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК 1 Здатність критично осмислювати проблеми у сфері релігієзнавства і на межі галузей знань, аналізувати наукові здобутки та результати релігієзнавчих напрямів і шкіл.</p> <p>СК 2 Здатність осмислювати релігію як соціальне явище, інтегрувати знання у сфері релігієзнавства та застосовувати їх у різних сферах суспільної діяльності.</p> <p>СК 3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення у галузі релігієзнавства, розв'язувати сучасні релігієзнавчі проблеми.</p> <p>СК 4 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування емпіричних даних та теоретичного матеріалу з використанням усталених і новітніх методів релігієзнавства.</p> <p>СК 5 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі релігієзнавчого знання.</p> <p>СК 6 Здатність здійснювати предметний компаративний аналіз феноменів, що репрезентують унікальність і різноманітність релігійних традицій світу.</p> <p>СК 7 Здатність класифікувати види та типи релігійної комунікації, аналізувати когнітивні, психологічні та медійні технології впливу релігії на суспільство.</p> <p>СК 8 Здатність надавати експертно-аналітичну оцінку та прогнозувати потенційні можливості використання релігії з метою деструктивного впливу на свідомість і психіку людей, розпізнавати найбільш поширені маніпуляційні стратегії.</p> <p>СК 9 Здатність визначати й розробляти стратегічні пріоритети у галузі релігійної свободи і релігійної безпеки України з урахуванням особливостей державно-конфесійних та міжрелігійних відносин.</p> <p>СК 10 Здатність розробляти і реалізовувати наукові і прикладні проекти у сфері релігієзнавства, а також дотичні до неї міждисциплінарні проекти.</p> <p>СК 11 Здатність управляти робочими або навчальними процесами у галузі гуманітарних наук, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних</p>

	<p>підходів.</p> <p>Додатково для освітньо-наукових програм:</p> <p>СК 12 Здатність планувати і виконувати наукові дослідження у сфері релігієзнавства.</p>
--	--

VI. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, конструювати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку і професійного самовдосконалення.

РН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової й усної комунікації, в тому числі для наукового і професійного спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

РН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного розв'язання складних задач у сфері релігієзнавства, дотримуватися правил академічної доброчесності.

РН 4. Оцінювати і критично аналізувати державно-конфесійні, міжконфесійні та міжрелігійні відносини, стан релігійної свободи і релігійної безпеки в Україні та світі.

РН 5. Пропонувати шляхи вирішення суспільно-релігійних проблем у складних і непередбачуваних умовах, що передбачає застосування релевантних підходів та прогнозування.

РН 6. Ефективно взаємодіяти у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різних рівнів, релігійними організаціями, віруючими й невіруючими особами.

РН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями та школи класичного і сучасного релігієзнавства.

РН 8. Систематизувати факти релігійного життя суспільства, інтерпретувати релігійні події та явища на основі розуміння специфіки впливу релігії на суспільні процеси.

РН 9. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань релігієзнавства до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

РН 10. Приймати ефективні рішення при розв'язанні складних задач і проблем релігієзнавства та у ширших контекстах, зокрема в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.

РН 11. Розробляти наукові і прикладні проекти у сфері релігієзнавства з урахуванням цілей та обмежень, а також соціальних, економічних і правових аспектів.

Додатково для освітньо-наукових програм:

РН 12. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері релігієзнавства, обирати ефективні методики та інструменти дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

VII. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	<p>Кваліфікаційна робота має бути спрямована на розв’язання складної задачі релігієзнавства, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.</p> <p>Кваліфікаційна робота не повинна містити академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію.</p> <p>Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти</p>

VIII. Вимоги до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм

У разі створення міждисциплінарної освітньо-наукової програми обов’язковим є забезпечення формування загальних компетентностей: 1, 5, 6 – 8, спеціальних компетентностей 1, 2, 5, 10, 11 та результатів навчання 2, 3, 5, 6, 8, 10, 12 – 14.

IX. Вимоги професійних стандартів у разі їх наявності

Національні та міжнародні професійні стандарти які могли бути враховані у Стандарти вищої освіти, відсутні.

IX. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 № 1556-VII). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;
2. Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;
3. Класифікатор професій: ДК 003: 2010. <http://www.dk003.com>;
4. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx
5. Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>;
6. Постанова Кабінету міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження

переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

XI. Додаткові інформаційні джерела

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) // URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf.
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) // URL : <https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/en.pdf>; <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>
3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) // URL : http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf
4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 // URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>.
5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 // URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>
6. TUNING <http://www.unideusto.org/tuningeu>;
7. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт. В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.;
8. Національний освітній глосарій: вища освіта / Авт.-уклад.: І. І. Бабин, Я. Я. Болюбаш, А. А. Гармаш та ін.; за редакцією Д. В. Табачника і В. Г. Кременя. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 100 с.;
9. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров О.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. – Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – 84 с.;

Генеральний директор директорату
вищої освіти і освіти дорослих

Олег ШАРОВ

Пояснювальна записка до стандарту вищої освіти

Стандарт вищої освіти містить вимоги до освітніх програм підготовки магістрів за спеціальністю 031 – Релігієзнавство стосовно:

- обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 031 – Релігієзнавство;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою, та результатів їх навчання;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів вищої освіти;
- вимог до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм;

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Таблиця 1 демонструє відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК, а таблиця 2 – відповідність результатів навчання та компетентностей. Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів навчальної діяльності, необхідний для набуття означених Стандартом компетентностей. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і результатів навчання. Заклад вищої освіти має право запроваджувати додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти.

Магістр-релігієзнавець може працювати в науковій та освітній галузях; на викладацьких, науково-дослідних та адміністративних посадах у закладах загальної середньої освіти; закладах культури, бібліотеках, музеях, мистецьких і культурних центрах; суспільних, громадських та релігійних організаціях, фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування; засобах масової інформації; органах державної влади та місцевого самоврядування.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Таблиця 1

Компетентності	Знання Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень Зн2 Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Уміння/навички Ум1 Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур Ум2 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах Ум3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Комунікація К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються	Відповідальність та автономія АВ1 Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів АВ2 Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів АВ3 Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
Загальні компетентності				
ЗК1	Зн3	Ум1	К1	АВ3
ЗК2	Зн2	Ум3	К1	АВ1
ЗК3		Ум3	К1	АВ2
ЗК4	Зн1	Ум1	К1	АВ3
ЗК5	Зн1	Ум1		АВ1
ЗК6			К1	
ЗК7			К1	АВ3
ЗК8	Зн1	Ум3		АВ1
ЗК9		Ум2		АВ2
ЗК10	Зн2	Ум3		АВ1
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1	Зн1	Ум1	К1	АВ3
СК2	Зн2	Ум2	К1	АВ1
СК3	Зн3	Ум3	К1	АВ1
СК4	Зн1	Ум1	К1	АВ1
СК5	Зн1	Ум1	К1	АВ3
СК6	Зн2	Ум2	К1	АВ3
СК7	Зн2	Ум2	К1	АВ1
СК8	Зн2	Ум3	К1	АВ1
СК9	Зн1	Ум2	К1	АВ1
СК10	Зн1	Ум1	К1	АВ2
СК11	Зн2	Ум1	К1	АВ1

